

محل مطبعه و اداره :

جغسال اوغلانده امنيت

صندوغی جوارنده

شنکول يقوشنده

۲۲ نومرو

مشرق و غرب

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلهین آثار اعاده اولنماز

دینیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاست و بهالخاصه احوال و مشوریه اسلامیه در بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسیخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	القی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

بشنجی جلد

۹ شوال پنجشنبه ۲۹ ایلول ۳۲۶

عدد : ۱۱۰

هرهانگیسی یوق اولورسه عالم انسانیت یاتوقف ویا سقوط ایدر . انسان احسان ایله اهتدا ؛ عدله اتکا ایدرک صماری آمانه طوغری صاغلام آدیملرله منتظماً یورور . وضع قوانینده ؛ قبول عادات و اخلاقده ؛ حتی هرشیدن اول فکرده ؛ فلسفه ده ساحه تحقیقه جلب ایدیلرک غایه خیال ایشته بواولمیدر .

لیسه لره می ؛ باشقه مکتبلره می محتاج ؟

کچن مقاله مده فرانسز اصول تحصیلک فنانگندن و مملکت مزده سنه لردنبری مفید بر نتیجه حصوله کتیره مدیکندن بحث ایتشیدم . بودفعده فرانسز اصولی تعقب ایتک اوزره آچیلان لیسه لر ایله اصل محتاج اولدیغمز مکتبلری موضوع بحث ایده جکم .

معارف نظارتی شبهه سز ، که بیوک بر حسن نیت واطمئنان ایله فرانسز معلم و مربیلر آئنده اداره اوله جق لیسه لری آچغه قرار ویردی ؛ فقط تأسف اولونورکه بوقدر واسع حسن نیتله برابر ، ملتک ، مملکتک اصل محتاج اولدینی جهتله ، احتیاجات قومیه و مدنیه مزه ، غرور و استقبال ملیزمه احاله نظر ایتمکده بیوک قصورلر ایقاع ایدلدیکی میدانه قوندی .

معارف نظارتک لیسه لری کشادده کی باشلوجه نقطه نظری اتحاد عناصره خدمت ایتمکدی . حالبوکه لیسه لر بوکون نازک و بزجه شایان تقدیر وامل اولان بویله بر وظیفه یی ایضا ایدمه جکدر . لیسه لر بر کره حسیات وطنیه ده ضعیفتر احضار ایده جکی کبی « مکتبه داخل اولان غیر مسلم طلبه لر عثمانلیغه قطعاً ایصنه میه جقلر و بناء علیه اتحاد عناصر آرزولری برر خولیسادن عبارت اوله رق قاله جقدر .

اجنبی ، باخصوص فرانسز معلملر هیچ بروقت طلبه لرینه عثمانلیق محبت وطنیه سی و اتحاد عناصر حسیاتی القا ایتمکه غیرت ایتمه جکلردر . بلکه شرقده فرانسز محبتی ، فرانسه ابتلاسی حصوله کتیرمه سعی ایده جکلردر که فرانسه ایچون بواوته دن بری آرزو وامل ایدنیلرله ، پروگرامک بر ماده سیدر . بوخصوصده سوریه ده و باخصوص بیروتده نه قدر صرف غیرت متمادی ایدلدیکی بوکون کوریور ، ایشیدیورز . فرانسه حکومتی شرقده کی فرانسز مکتبلرینه هر سنه مهم بر بودجه آیریور ، بوکا سببده ترکیاده کی و شرقده کی اهالینک ألا کوزلرینه مفتون اولدقلری دکل ، اهالی یی هر درلو احتمالات خیالییه قارشو فرانسز لر ایچون حاضر لاق و فرانسه محضولات و معمولاتی و تجارتی ایچون ابدی مخرجلر تأمین ایتک آرزولری در .

فرانسه ده بویله بر پروگرام موجود ایکن ، فرانسه ، مملکت مز امور تدریسیه سنه استخدام ایدیلرک اوزره کوندریله جک اولان معلملری ، هیچ بروقت شرقه حقیقی محبتی بولنسان و ترکیاده محبت وطنیه و اتحاد عناصر حسنی توسیع ایده بیله جک کیمسه لردن انتخاب ایتمز . بز بیچاره ترک کرده بیکلرجه لیرالرمزله فرانسه آرزوسنه

بو نقطه نظر دن باقیلنجه آرتق محب نوع بشر اولانلری تدهیش ایده جک بر جهتلری قالماز . زیرا موقت فنالرک اوته سنده بر تجدید دائمی کورورلر . زیرا او آجیقلی فاجیه لرک تماشا کری اولمقله برابر ینه وقایعک طاقلی بر خاقمه ایله نهایت پذیر اوله جقنی بیلیرلر . زیرا بر شکل جمعیتک سقوط جانخراشنی کورورکن صکره کی شککک — ظواهری هر نه اولورسه اولسون — سابقلرندن دهایی اوله جقنه تماماً قانع اولورلر . بر حکیم خرده شناسک مدار تسلیسی ، امیدی ، عقیده صاف و خالصی ایشته بودر .

بر حکیم خرده شناسک مدار تسلیسی ؛ امیدی ؛ عقیده صاف و خالصی ایشته بودر .

عالم انسانیتک کچر دیککی بحر انلرک مقدماتنده پک الیم بر طاقم علایم ؛ پک فجیع حادثاته تصادف اولنور . شکل قدیمی ازاله ایله بر شکل جدیدی قبوله ساعی اولان اقوام نظرنده بوشکل جدید سحاب شکوک ایچنده تجلی ایده جکندن او حال نو ظهورک بخش ایتدیککی مهم امیدلرله ، عرض ایلدیککی آمال دورا دور ایله متسلی اولمقدن زیاده یحضور اولورلر . زیرا هر شیکک جهت سالیه سی واضح ؛ جهت ایجابیه سی مبهمدر . حسانی کسبان ؛ ساحه نسیانه آتیلان ماضی معلوم ایکن بو قدر حرارتله انتظار وارزو ایدیلان آتی مظلمدر . بعض اشخاصده ریب وشکه ؛ فقدان عقیده یه منجر اولان اضطرابات روحانییه ایشته بوندن ایلری کلر . اضطرابات روحانییه ، فقدان عقیده یه قارشو دارالامانز ایسه بالجمله وقایع تاریخیه نک اساس معنویسی ؛ موضوع حقیقیسی بزه کشف ایدن بزه غایه خیاله موافق حقیقی و دائم البقا جمعیتی بر نظر سالم و صریح ایله کوره جک دیدلر بخش ایدن حکمتدر .

اوت علی الدوام تجدید ایدن اشکال ایچنده تجلی ایدن دائم البقا بر جمعیت واردر . هر طرفدن بو عالم انسانیتک وجهه سیری بزه یه در ؟ دیه صوریلوب طور یور . بونی صوره جنمزه تعقیب ایتسی لازم کلن غایه قدسییه یی اوکرنمکه چالیشه لم . انسانلرک نه اوله جقنی ، له الحمد نه یایلمق لازم کله جکی معلوم اولدقدن صکره عالم انسانیتک نه اوله جقنی وارسون بزه مجهول قالسون . معیشت بالجمله شدائدی ؛ احوال بشریه نک دائمی تموجاتی آره سنده بزه رهبر اولمغه کافی ، فنا بولماز بر طاقم اصول وقواعد واردر . بواصول وقواعد پک بسیط اولمقله برابر درجه نه ایده حائز اهمیتدر . عقل و تمیزدن اک آرز حصه دار اولانلر بیله — ایچلرنده بر انسان قلبی وارسه — بونلری هم آکلار ؛ هم اجرا و تطبیق ایدر . بواصول وقواعد بوقدر بساطت و اهمیتلرله برابر افراد ایله جمعیتک ذروه علیای ترقیاته وارمق ایچون درعه ده ایتلری ایجاب ایدن بتون و طائفی ده جاممدر . بونلرک برنجیسی عدلدر که حریت انسانک دیکر انسانلرک حریتنه قارشو لایتغیر بر رعایتدر . ایکسجیسی احساندر که عدلک پک خشین اولان مقتضیاتی اصلا بوز مقسزین تعدیل ایله طاتایللاشدیرر . عدل انسانلرک لکام اداره سیدر ، احسان ایسه تازیانه تعالی سیدر . بونلرک

آمانته خدمت ایتش اولور ، بکله دیکمز ، اوزله دیکمز ترقیلره هم نائل اوله مز . وهمده پیوده وقت اضاعه ایتش اولورز .

اساساً وطنک اصل محتاج اولدینی متشبث ، غیور ، صاحب عزم ، مادی و معنوی دینچ ، متین اعتدال دم صاحبی کنجاری یتشدریمکه قطعاً موفق اولدینی اثبات ایده مین فرانسز اصول مکتبیه سنک داها دوام و توسیعی و فرانسز معلملر آنه تودیعیه اوزله ندیکی ، دوشونیلدیکی کی نتیجه حاصل اوله میه جغنی امیدایدرزکه معارف نظارتی تقدیر ایدر ظن ایدرمکه پک یاقینده موضوع بحث ایسه لرك تأسيسندن صرف نظر ایدلیدیکی ایشیت جکز .

قونیه ده ، داها بیلم نره ده ، هنوز طاقونیه ایله مکاتب اعدادیه ده دوام ایدن طلبلر ، فرانسز معلملرک حضورنده درس آله جقلرده ، برکون باشیمزه سینیور کسلیله جکلر ، اویله دکلی ؟ بعض ذوات طاقونیه ایله مکتبه درام ایتمه نک بر تصور اولمدیغنی سویلدرک اعتراض ایدرلر . حالبوکه مسئله بویله دکلدلر . البسه نک ، طرز تلبسک ، تمیزلکک اخلاق ، عزم ، جسارت و باخصوص تربیه اوزرینه پک مهم تأثیری واردر . بوسبیه مبنی درکه ائی مکتبلرده طلبیه البسه و طرز تلبس و نظافت نومرولری و مکافاتلری ویریلر . یز اصل ، لسانمزی بوتون ممالک عثمانیه ده صورت مکمله ده طانتدیرمق ایستهرز . لسانک محبته و حسیاته نه قدر واسع تأثیری اولدیغنی انکار ایده جک کیمسه تصور ایده هم . بز سوریه ده آچدیغمز بر لیسه ده ، داها طوغریسی اسمی ایله هیچ متناسب اولمایان مکتب سلطانی ده اوراده ساکن اهالی یه عثمانلیجه اوکره ته جک ولسان سایه سنده ، تربیه و تحصیل سایه سنده آنلری عثمانلیغه مربوط ایده جک یرده ، فرانسزجه اوکرتمکه قالدسار ایسه ک نه قازانیرز ، سوزلرمدن ظن ایدلمه سینک سوریه ده عثمانلیق محبتی پک واسع دکلدلر ؛ بالعکس ظن ایده بیلدیگمزدن نک واسعدر ؛ بونی بر مثال اولمق اوزره سویلده دم . سوریه قطعه سنده اهالی ترکیه یه آز واقف اولدقلرندن ، حالبوکه ممالک عثمانیه نک هر گوشه سنده ایش یاپه بیلیمک ، مأموریت آله بیلیمک ترکیه بیلیمکه متوقف اولدیغندن ؛ سوریه لیلرکده لسان رسمیمزی بیلیملری کندیلرینک ائ منفعتلرینه خادم بر مسئله در .

مملکتهمزده تجارتک ، معاملات اقتصادی و مالیه نک داها سهیل و قولای بر طرزده جریانی ایچون ترکیه نک شدتله تعممنه احتیاج واردر . دنیاده ممالک عثمانیه پیاسهلرنده ایش یایمق قدر مشکل ، هیچ بر پیاسه یوقدر ، پیاسه مزده هر لسان قوللانیلیر . حالبوکه ارباب تجارتک بو قدر لسانی اوکرتملری ممکنسزدر . بونکچون ترجمه لره ، فضله مأمورلر استخام ایتمه ک ، کوچوک تاجر ایسه اوتیه بری یه یالوارمغه مجبور اولیورکه بالنتیجه ، تجارتده وقت تقددر دنیان اسالاساس و سرعت غائب اولیور ، فضولی مصرفلر ، مشکلاتلر تولد ایدیور . عالم تجارتیه کیره نلر بیلیرلرکه بو صایدقلم مهم وشایان دقت شیلدر . اگر آوستریاده آلمانجه نک ، آمریقا ده انکلیزجه نک ، روسیه ده روسجه نک تجارت عالمده بر لسان اوله رق قبول ایدلکاری

کی مملکتهمزده ده ترکیه پیاسه یی اشغال ایدر ایسه او وقت داها چوق و قولای ایشلر کوروله بیلیر . بو امله وصولده انجق مکتبلریمزی چوغالتق ، ائ زیاده ترکیه تحصیلنه اعتنا ایتمه که قابلدلر .

یوقاریدن بری یازدیغمز یازیلرله السنه اجنبیه نک عدم تحصیلی طرفداری اولدیغمز ظن ایدلمه سین . بالعکس بر محیط عاقل دائره سنده اجنبی لسانلرینه فوق العاده محتاجز و هرکس بیلیرکه بن بونک انبیوک طرفداری یم . مکتبلرده طلبه نک معین ساعتلرده لسان درسی اوقو - مهلری و اوقودقلرندن استفاده ایتلری مملکتهمزک اخص احتیاجیدر . هم شیمدیکی کی یالکمز فرانسزجه ، دکل ، ترقیده ، چالیشقانلقده داها بیوک خطوه لر آتازن مللرک لسانلرینی ، مثلاً آمریقا و انکلیتره قنون و ترقیات علمیه و تجاریه و زراعیه سندن استفاده ایتک ایچون انکلیزجه ، آلمانیا و اوستریا ترقیات حاضره سندن استفاده ایتک ایچون آلمانجه ، حتی ایتالیانجه ده اوکره نلی یز . آوروپا مکتبلنده Caugucvivans نامی آلتنده اوقونیلان بو درسلر مکتبلر مزده حسن قبول کورملی در . بر مملکتک میزان ترقی و تعالیسی مکاتب ابتدائیه سیدر . بوتون جهان قارشلی ، سعادت و استراحتی ایله افتخار ایدن اسویچره ، بلجیقا مکاتب ابتدائیه مدیون شکراندر . بز مکاتب ابتدائیه مزی اصلاحه ، آدم عقللی اصلاحه قالمه دن باشمزدن بیوک ایشلره : فرانسز لیسهلری کشادینه قالدق . معارف ابتدائیه سی مترقی اولان مملکتلر ، دنیانک ائ مترقی و مسعود مملکتلریدر . بز ترقی ایتک ، سعادتلره نائل اولمق و بو ایستدکلریمزه نائل اوله بیلیمک ایچون قوتلی اولمق ایسته یورز ؛ قوری ایسته مک پاره ایتمز ، مکاتب ابتدائیه لر مزه قوت ویرملی یز . مکاتب ابتدائیه نک اهمیتی دوشونه بیلدیگمزدن پک یوکسکدر . معارف ؛ اوروپایه مکاتب عالییه مکاتب اعدادیه معلم یتشدریمک ایچون فرانسه یه « نه قول تورماله » طلبه کوندردی ده مکاتب ابتدائیه معلمی یتشدریمک ایچون اسویچره یه ، یا خود آلمانیا یه نه دن طلبه کوندرمه دی . مکاتب ابتدائیه مز ، ائ مکمل دیه بیلدیغمز مکاتب ابتدائیه مز چوجقلریمزک ذه نلرینی ، دماغلرینی آغیرلاشدیریور . آنلردن استقبالده بیوک خدمتلر بکله مک خاصه لرینی غائب ایتدیریمک ایچون چالیشیور . مکاتب ابتدائیه مزده خواجه یوق دیوززده اعتماد ایدن اولیور . ممالک مدنییه ده ، ابتدائی تحصیلی کورن بر چوجق ، بر آدم بزم اعدادی تحصیلی کورنلر مزدن داها مقتدر ایش یاپار ، مملکتک منافع اقتصادی سنه خدمت ایدر ، کندینه حر مسلکله حاضرلار .

ولایاتده دارالمعلمینلر آچیلدی . فقط بو دارالمعلمینلر اینیمکه مکاتب ابتدائیه اصول تدریس و تحصیلنه واقف اولمایان ذوات آلتده در . هایدی بونلره واقف کیمسنه موجود دکلدی ده بویله اولدی دینلمش ؛ نیچون شیمدییه قدر ابتدائیه معلملکی تحصیلی ایچون آوروپایه طلبه کوندرلمدی .

استانبول دارالمعلمینتی کوریورز . مدیر مقتدری واقف آلرده بولوندقجه حقیقی ، ایستدیگمز کی معلملر یتشدریه بیلیر . طبیعی دیگر دارالمعلمینلر مزده بویله مقتدر اللری بولمق ایچون ، مکاتب ابتدائیه

خصوصاً ایلرله مش اولان مملکتلرده تحصیل کورمش جدی کسجلره احتیاجز اولدیغنی تقدیر ایتلی یز .

بز لیسهلردن زیاده « نه قول پروفهسیونل » دینلن اختصاص مکتبلرینه ؛ « نه قول پریم » سوپهریور « دینلن یوکسک درجهلی مکاتب ابتدائیه ورشیدییه محتاجز . اختصاص مکتبلری مملکته ایش کوره جک ، منافع اقتصادیسنه خدمت ایده جک چالیشقان وحر مسلسکی عضولر یتشدیرر . « نه قول پریم » سوپهریور « لر کافی درجهده فنون ویلنمسی لازم اولان شیرلی اوکرتدکنصکره ، طایفه یی زراعت ، تجارت ، صنایع ، تهکنیک قسملرینه دوام ایتدیره رک ، ابتدائی تحصیلنده بیله ، اختصاص صاحبی اوله رق مکتب شهادتنامه سی ویریور .

اوتوز اوچ سنه دکل ، قاج یوزسنه دنبری ، بزلی مشکل موقعلره صوقان آواره لکمز ، سعادت ویا شامغه واسطه مستقل تشکیل ایدن صنایعه ؛ تجارتیه ، زراعتیه لایقوله اهمیت ویرماملکمزدر ، جهالت نه قدر بیوک قصور ایسه مملکته هیچ بر فائده سی اولیان علمده نیجه اولیله برقصوردن . مملکته مأمور دکل ، ارباب تشبث و ثروت استحصال ایدیجی آدملر ، ائی وطنداشلر یتشدیرر ایسه ک ملتک نور دیده سی اولمش اولورز ، استقبال بزم ناملریمزی حرمتله یاد ایدر .

اوحالده بزم یاپه جغمز شی آنا مکتبلرندن باشلا یله رق یوقاری طوغری یوکسملک در ، هر بوجاقده ، هریرده ایضاح ایتدیکم کبی مکاتب ابتدائیه وسائر تأسیس ایللملی یز . سنه لرک حاصل ایتدیکی بر تکامل تدریجییه مظهر اولان مکاتب اعدادییه مزنی جدی . آما پک جدی بر صورتده اصلاح ایتلی یز ؛ ایجابنه ، موقعنه ، احوال اجتماعیه سنه کوره آنلره برر ایکیشر سنه لک اختصاص صنفلری علاوه ایللملی یز . اعدادی درجه سنده وداها کوچوک تجارت مکتبلری ، موسم مکتبلری کشاد ایتلی یز . ملت ، بویله نافع عضولر یتشدیره جک مؤسساته نائل اولمق ایچون دوشونورکن نظارت معارف ائی بر تمیزلکه مظهر اولمالی در . یوقسه لیسهلر ایله کوستریلمک ایسته نن تجدد ، مملکته بر سوری ایش یاپه میه جق سوزجی آدم کتیره جکدر .

آلاصونیه اعدادیسی مدیری

ادهم نژاد

انسان

« محترم لهوون بکه »

بکم !

یازدیغک نامه یه باقدمده بوکون .

نظرمدده لمان اولدی اوکون ؛

که ، اوکون سن بزه تشریف ایدهرک ،

نیجه صحبتده بولوندق . کیده رک :

بحث اخلاق وادبله دالیدیق ،

او بحثدن نه فضیلت آلدیق . .

سوزمنر علم ایله عرفان ایدی هپ ،

چونکه بونلردی تعالی یه سبب .

عرش اعلا ی فضیلت ، ایستر ؛

بو ایکی شهر علویدن اثر .

او معلا ی مراتبده کی روح ،

مظهر هر نعم فیض فتوح .

نه دیلر سه ایدر البته ظهور ،

تحت امرنده طبیعت مأمور .

اولیله بر قاهره اولمش غالب ،

صانکه اولمش بو جهانیه صاحب !

اوکا تابع دره ، صحرا ، دریا ،

بو کوانش ، آی ، بوکواکب ، دنیا !

نسبت ایت بونلره بر انسانی !

هیچ قالیر کوزده ، فقط عرفانی :

ابدی حاکمه عالمگیر ،

درکهنده بو جهان عبد قصیر . .

حد ذاتنده بو انسان نه قادار ،

نه قادار عاجز و حیران نه قادار ،

لکن عرفانی اولونجه توأم ،

سر فرو ایتمه که مجبور عالم !

« لی مع الله » ی دویان ذات سلیم ،

فیض انسانی یی ایلر تسلیم . .

یا « کمال بک » کبی بر فرض ایدیم ، [۱]

اونیده ذاتکه بن عرض ایدیم .

صانکه انسان بوزمین ، بوارضک :

روحیدر ! احسنیدر بو فرضک .

چونکه هپ روی زمینده کورولن ؛

اثر همتی ؛ ذاتاً یوغیکن .

نه کمال وارسه زمینده موجود ،

سایه سنده اریور کسب وجود !

وار طبیعتده نیجه خارقه لر ،

وار ؛ فقط اولماسه انسان بوقادار

بوقادار مشمر و معجزمی اولور ؟

زده بوفیض و کالاتی بولور ؟

سعی وانسانی بوتون قالدیریکز ،

براقک کره ارضی یالکیز !

نه کالاتی قالیر میدانده ،

محو اولور هپسی اوت بر آنده .

وحشت آباد اولور آرتق بو زمین ،

هانی فردوسه مشاهدی دهمین

حاصلی کندی بر عاجز مخلوق ،

[۱] ادیب مشهور کمال بک .